

Առնեն 3 արհ ԱՄՆ Միջազգային զարգացման գործակալության աջակցությամբ Հայաստանում գործունե է վերահսկողական առողջության Փայլ 2 ծրագիրը: Այն գործունե է աշխարհի ավելի քան 20 երկրներում: Բացի այս ոլորտում ազգային առողջապահության մշակումից,

առողջությունների որակի եւ մասշտաբային բարելավումն է հասկալիս գյուղական համայնքներում, ուր համախառն թվաքանակներում ու հիվանդանոցներում բացակայում են անհրաժեշտական տարրերը: Դրանց թվում է առողջապահության բարելավումը, որոնց դժվար է նույնիսկ բու-

մարեց վարագծային եվրոպական նորմերի թափանցումը հայկական առողջապահական իրականությունում: Այդտեղից սրացավ, հոգաարար ու համակ ուժադրությամբ ընդունելն ու ճանադարեցը (այնպես որ նա զգա, որ իր առողջական ոլորտները գլխավոր է ոչ միայն իր համար), նրան հոգեբա-

Բժեկական վարագծի եվրոպական նորմերը թափանցում են Հայաստան

Բայց միևնույն է, հիվանդները բժշկի դիմում են միայն ծայր անհրաժեշտության դեպքում

ծրագիրը մոտ ու մանկան առողջության մասին համայնքում ու վերահսկողական բժեկական հիմնություններ է ուսուցանել բուժաբաններին, նրանց վերադաստիարակել, ժամանակակից սարքավորումների ու դեղորայքի տրամադրման միջոցով:

Երեկ ԱՄՆ ՄԶԳ ներկայացուցիչների եւ ավելի քան 200 հայ առողջապահների մասնակցությամբ համաժողովում ամփոփեց եռօրյա ծրագրի արդյունքները: Փայլ 2-ը այս 3 արհների ընթացքում աշխատեց Լոռու մարզի 20 համայնքների շուրջ 65 բուժօգնականություններում: Ավելի քան 600 հայ առողջապահներ ոչ միայն վերադաստիարակվեցին, այլև ծնողներին աղաչակցորեն ժամանակակից բուժարվածություններով: Բուժակները, բժեկներն ու մանկաբարձուհիները վերադաստիարակվեցին դասընթացներ անցան կանանց ու նորածններին առողջապահության մասնակցություն մասնակցելու ուսուցանելու, սեռավարակ հիվանդությունները բուժելու վերաբերյալ: Առաջնությունը նպաստեց, ի վերջո, առողջապահական առաջնականության բարեփոխումների միջոցով վերահսկողական ծա-

ծական հաստատություն համարել: Դրանցից բացերը նորոգվել են: Ծրագրի նպատակը եղել է նաեւ կառուցել ու համագործակցության հաստատումը բուժաբաններին ու համայնքների միջոցով հասկալիս եվրոպական ու արեւմտյան չափանիւններով որակյալ ծառայությունների կազմակերպման հարցում:

ԱՄՆ ՄԶԳ առողջապահական ծրագրի խորհրդակցություններում «Ազգի» հետ զրուցում ասաց, որ ինքն զոհ է ծրագրի արդյունքներից: Իհարկե, ծրագրի բաղադրամասերից մեկը՝ ընթացիկի դասավորման ինստիտուտը խանդավառությամբ չընդունվեց Հայաստանում եւ նույնիսկ ժամանակին մեծ նշանակություն արժանացավ: Նիկոլաս Բրունոն, սակայն, դա Փայլ 2-ի ծայրագույն չի համարում, այլ բացատրում է ոլորտների վերաբերյալ հասկալիս գյուղական բնակչության անբավարար իրազեկությունը: Համեմայն դեղս, այդ ենթաբաժնից վաղուց արդեն չի գործում Հայաստանում:

Վերահսկողական առողջության փորձագետ Գայանե Ավագյանը իբրեւ ծրագրի կարելուհի, անուշաբանի արդյունք հա-

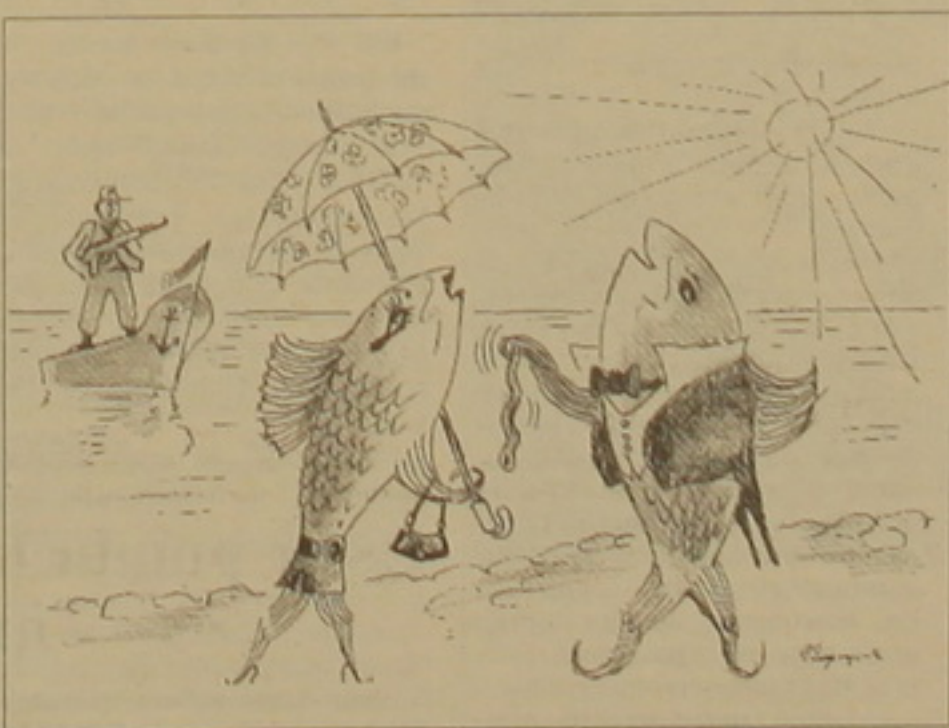
ճական աջակցությունը ցուցաբերելը բժեկական որեւէ օգնությունից ավելի նպաստավոր կարող է լինել: Փայլ 2-ի գաղափարաբանության էությունը հետեւյալն է՝ հիվանդը հաճույնով լինելու մեծի դուրսից հեռու կամ հիվանդանոցից եւ հաճույնով դուրս գալ այնտեղից: Ցավով, նման չափանիւնները հայաստանյան իրականության համար չեն: Մեր հիվանդները բժեկի դիմում են ծայր անհրաժեշտության դեպքում, իսկ դիմելուց հետո էլ աղոթում են այլեւ այդ հաստատություններում հայտնվելու առիթ չունենալու համար: Պատճառները բացատրության կարիք չունեն:

Այսօր համաժողովը կարունակի աշխատանք: Կենտրոնում մասնագետների դիտարկումները, որոնք ելնելով ծրագրի արդյունքներից, նոր առաջարկներ կներկայացնեն նաեւ կառավարությանը՝ այս ոլորտի բարեփոխումների բարենպաստությունը աղաչակցելու համար: Համաժողովի մարզային մասնակցների համոզմամբ, վերադաստիարակումն ու հիմնությունների ուսուցման ծրագրեր միջին իրականացվեն Հայաստանի այլ մարզերում եւս:

ԿԱՐԵՆ ԳՐԻՆՅԱՆ

Մեանի ձկները կրկին ուժադրության են արժանանալու

Ավելի քան երեք տարի ընդմիջումից հետո մեկնարկել է Մեանա լճում ձկան եւ խեցգետնի թափարների հաշվառումը: Մեանի համար չափազանց կարեւոր այս միջոցառման վերակենդանացումը նշանակություն է համար բնապահպանության նախարարությունում հասարակական կազմակերպությունների, նախարարության մասնագետների ու փորձագետների, սննդամթերքի ու սնունդի ներկայացուցիչների մասնակցությամբ կլոր սեղան էր կազմակերպվել: Մեր նախորդ հրատարակումներում արդեն անդադարել են, թե Մեանի ձկնային թափարների թափանցության ու համայնքային աստիճանում բարձրորդի ինչպես խնդիրներ են կուտակվել: Տարիներ բարձրակարգ անվտանգության ուղի, ջրի մակարդակի իջեցման հետեւանով ճահճացման խնդրանքն ու ջրի որակի վատացումը անհնարապես տայնաճանները ստեղծեցին Մեանի կենսաոտոստոսների համար: Իբիսների սեսալներից թափարները է միայն գեղարվուհին, որի վերահսկողությունն իրականացվում է գլխավորապես արհեստական բուժման ճանադարեցով: Ընդ մասին մասնակցությունը, առանց ձկնային թափարների համակարգված ուսումնասիրությունների, անհիմաստ է: Մեանի կենսապահպանության վիճակը նաեւ լճի ինժեներացուցողության ու ջրի որակի ցուցիչն է:

վելուց օրգանական նյութի առաջացման խթան կդառնա: Այսինքն, լճում աղորդ ձկների ամակից կայսված է նաեւ սնման մյուս օղակների վիճակը: Անկախ ջրի մակարդակի իջեցումից կամ բարձրացումից մեր ջանքերից, անսահմանափակ ու անվտանգության ձկնորսության թափարները լճի ճահճացման մի խթան էլ կավելանա:

ՀՀ ԳԱԱ հիդրոլոգիայի ինստիտուտի սեփական ձկնաբանները այն առաջնահերթությունները, որոնք հաշվառվելու են միայն երկարաժամկետ ընդհանուրից հետո հնարավոր կլինի ինչ-որ արդյունքի հասնել: Դա առաջին հերթին լճի ջրի էկոլոգիական վիճակի համադարձակ ուսումնասիրություններն են, ձկնային համակենցողությունների հետազոտությունները՝ ամակակալում ու որակական առումով, ձկնային ռեսուրսների մոտիվ ու ելի համամասնությունները: Վերջին դեպքում ձկնաբանները

րի գործը բարդացրել է նրա արհեստագրային սկզբունքի անցնելը: Առաջնություն, երբ որը կասարելու իրավունք ուներ միայն մի կազմակերպություն, ամեն ինչ բաց ավելի դարձավ: Եթե մոտիվ ու ելը ճիշտ չի հաշվառվում, թուլաստելի որսի հսկում էլ ճիշտ չի սահմանվի: Իսկ եթե ամեն ինչ հաշվառվել ու կազմակերպվել ինչպես հարկ է, հնարավոր կլինի արհեստական նույնիսկ 5-6 հազար ս որսի թուլաստելի ամակ կեցել: Համեմայն դեղս, այս համոզման են հիդրոլոգները:

Նրանք առաջարկեցին վերականգնել այն համաճարողը, որը նախկինում զբաղվում էր որսի թուլաստելի ամակների, սեսալների եւ ժամանակակերպների սահմանմամբ: Նաեւ բողոքեցին, որ չնայած խոստաններին, առայսօր իրենք ոչ մի լուծում չեն ստացել ուսումնասիրությունների մեկնարկի համար:

Կ. Գ.

Վրաստանն ընդունում է Հայաստանին ունեցած դարձը, բայց ի վիճակի չէ վճարել Վիսուհարյոյց խնդիրներ հայ-վրացական սնտասական հարաբերություններում

Հայաստանի արհաին դարձը շուրջ 1,1 մլրդ դոլար է: Կան երկրներ, որոնք դարձ են Հայաստանին՝ Բելառուսը եւ Վրաստանը: Եթե առաջինի դարձը մեր հանրապետությանը խորհրդանշական գումար է, ապա Վրաստանի արհաին դարձը Հայաստանին արհիվ 30-ի դրությամբ կազմում է 19,6 մլրդ դոլար: Այս գումարի մեջ չի մտնում էլեկտրաէներգիայի մասնակարարումների դիմաց Վրաստանի վառելիքի եւ էներգիայի նախարարության «Հայէներգոյին» ունեցած 4,3 մլրդ դոլար դարձը, որը վրացական կողմը կուտակել է 2000 թ. ընթացքում:

Վրացական կողմն այս գումարի դարձը համարում է «վիճելի»: Մինչդեռ հայկական կողմի համար կասկած չկա, որ նման դարձ գոյություն ունի: Ավելին, Հայաստանի վարչապետը Վրաստանի պատգամական այցի ավարտին Երեւանի օդանավակայանում հայտարարեց, որ «Նրանք (Վրաստանը) ընդունում են դարձը»: «Այս արհներ ընթացքում որոշ չափով փակել են 4,3 մլրդ-ից 400 հազարը: Դարձը փակելու մի քանի մեխանիզմներ կան, ինչպես «Գոյվ դարձի դիմաց» (սկզբունքով)», ասաց Անդրանիկ Մարգարյանը:

Ինչ վերաբերում է 19,6 մլրդ դոլարին, ապա, ըստ երկրորդ համաձայնության, որ ձեռք է բերվել ավելի վաղ, Վրաստանը 11,8 մլրդ դոլար է վճարի մինչեւ 2021 թ., իսկ 7,8 մլրդ-ը՝ մինչեւ 2006 թ., համամասնորեն: Թեքիսին Հայաստանին չի վճարել 2003 թ. համար նախատեսված մոտ 2 մլրդ դոլար: Ըստ ամենայնի, մինչեւ 2006 թ. Վրաստանն ի վիճակի չի լինի վճարել 7,8 մլրդ-ից եւ ոչ մի լուծում:

Վրաստանի արհաին ընդհանուր դարձը 2004 թ. արհիվ 30-ի դրությամբ 1,8 մլրդ է, որից 170 մլրդ-ը Թեքիսին դեբտ է վճարի մինչեւ 2006 թ.: Այսօր արհներ հայտնի է, որ Վրաստանը չի կարող վճարել այդ գումարը: Երկրի ֆինանսների նախարար Ջուրաբ Նոդարյանին նախնական տայնաճարողություն է ձեռք բերել Փարիզի ակումբի հետ, ըստ որի՝ 170 մլրդ դոլարը, այդ թվում Հայաստանի 7,8 մլրդ-ը, դեբտ է վերականգնվի:

Պետ է նկատել, որ հայ-վրացական սնտասական հարաբերություններում վիճահարուց խնդիրների թափառ չի զգացվում: Մասնավորապես հայկական կողմը բարձր է համարում վրացական երկաթուղով Հայաստան մտնող եւ Հայաստանից արհահանվող աղորանների վրա դրված սակագները: Դաշելով Ջուրաբ ժվանիսի Թեքիսինում մամուլի առույտում հնչեցրած հայտարարությունից, վրացական կողմը չի տատաստվում սակագների հարցում զիջումների գնալ:

«Այսօրվա դրությամբ գործում են բավականին լուրջ սակագնային արհունություններ ինչպես Հայաստանից, այնպես էլ այլ երկրներից իրա-

կանցավող բեռնափոխադրումների համար: Վրաստանի կառավարությունը լճնարկում է վրացական երկաթուղու սակագնային փոփոխականությունը: Բնականաբար, բոլոր որոշումները կընդունվեն նկատի ունենալով սնտասական փոխառադրությունը եւ այն հաշվարկով, որ երկաթուղին ավելի արդյունավետ կգործի», ասաց Վրաստանի վարչապետը:

Ընդհանրապես, Վրաստանի արհաին վրացական բեռնափոխադրումների խնդրում հայկական կողմի դժգոհությունների դարձառը միայն բարձր սակագները չեն: Բազմիցս հայկական բեռները թալանվել են Վրաստանի արհաին, ինչի դարձառուով հայ ձեռներեցները ստիպված էին բեռների հսկողության համար թափառադր նշանակել: Այսօր իրավիճակը անհամեմատ փոխվել է, մասնավորապես ճանադարեցի գրեթե չեն երեւում դրամաբարությունները զբաղվող ուսիկակները:

Անդրանիկ Մարգարյանը լավատեսորեն է տրամադրված: «Կարող են ասել, որ Վրաստանի իշխանությունները հետ մեր այս օրերի հանդիպումը, միջկառավարական համաձայնագրի միջոցով հարաբերությունները մի քանի քայլ առաջ են գնալու», ասաց վարչապետը:

Մասնավորապես Հայաստանը մտադրություն ունի ակնկալ մասնակցելու Վրաստանում նոր թափով բարենպաստվող սեփականաբարներին: Վերջերս Վրաստանում էկոնոմիկայի նախարար Նշանակված են Ռուսաստանում հարսությունը դիզած Կախա Բենդուկիձեի նախաձեռնությամբ սկսվել է սեփականաբարներում նոր գործընթացը: Հայկական Մարգարյանը ցանկանում է, որ հայ գործարարները մասնակցեն մասնավորապես Փոթի եւ Բաթում նավահանգիստների բեռնահամալիրների կամ դրանց առանձին մասերի սեփականաբարներին: «Հայաստանի համար նախաին կլինի, որ մեր գործարարները սեփականություն ունենան ծովափին, եւ մեր աղորանների ներուծման ու արհահանման համար նպաստավոր տայնաճարներ ստեղծվեն», ասաց Մարգարյանը:

Մեր կողմից հավելվել, որ որոշ հայ գործարարներ լուրջ հետադրություն ունեն Վրաստանում սեփականաբարները օբյեկտների հանդեմ: Դիվանագիտական մի աղբյուր «Ազգի» հետ զրուցումը նշեց, որ ստեղծվող հայ-վրացական գործարար առցիցիան զբաղվելու է առաջին հերթին Վրաստանում սեփականաբարներում գործընթացը: Հայկական կողմից այդ առցիցիանի աշխատանքը համակարգելու է Հայաստանի նախազանի խնամին: Ամ թափառադր Վոլոդյա Բաղաբաբյանը, վրացական կողմից՝ Միխայիլ Սաակաճիլու մեծավորազգյուն Երազմաթի Բեսո Ջուրեղին:

ՌԱԳՈՒՆ ԿՆՆՈՒՆ

Խաղաղությունը ցանկալի արքերակ է

Սկզբը է 1
Առավել հետադրական է այն հարցի թափառումը, թե արդյոք կցանկանալին վերականգնել այդ կառուցը: Պարզվում է, որ հայաստանյան կողմի հարցվածների 74,2 տոկոսը կցանկանա, իսկ աղբյուրներից հետին՝ միայն 45,8 տոկոսը: Հայերի եւ աղբյուրների խաղաղ եւ համաբար կյանքին կողմ են հայկական կողմից 97 տոկոսը, աղբյուրներից կողմից՝ 93,2:

Ինչ վերաբերում է ներկա կառուցին, ապա աղբյուրի կան առեւտում, զհակալում եւ վիտուալ ոլորտներում: Առույտի մասնակցների կարծիքով, անկախից չէ, որ որոշեա Հայաստան-Աղբյուր կառուցի վերականգնման հիմնական տայնաճարական կողմի 60 տոկոսից ավելին կեցել է Լեռնային Ղարաբաղի անկախության հարցը: Աղբյուրական կողմի 38 տոկոսը որոշեա նման տայնաճար է «օկոտայցված արքերի» ազատագրումը: Նշվել է նաեւ փախսականների վերադարձը Ղարաբաղ:

Համաձայն Ձեռքի Ֆելլիի, յուրաքանչյուր կողմը հակամարտության հարցում մեղադրում է ոչ թե մտղանց, այլ կառավարություններին: Բայց մինչ այդ, հարցման մասնակցների կարծիքով, «բեռնային» մեկ այլ երրորդ կարծի է, մեկ այլ ազգային կամ ներկա կառավարություն: Մեղադրանքն այստեղ չի ավարտվում: Հարցման արդյունքներով, հակամարտության գոյությունը ձեռնու է ոչ միայն կողմերին, այլեւ արհաին ուժերին:

«Ազգ»-ի այն հարցին, թե արդյոք հարցման արդյունքները նույնը կլինեն, եթե անցկացվեր ներկա տարին, Ռուբինա Տեր-Մարտիրոսյանը թափառաբանեց. «Չեն կարծում, թե կունենալինք նույն արդյունքները: Ամեն ինչ փոփոխվում է»: «Ես կարծում եմ, որ կլինենք գրեթե նույն թափառաբանները», թարգարանեց Սեփիկ Ասադուրյանը: Իսկ Ձեռքի Ֆելլիի նշեց, որ որոշ հարցեր կմնային նույնը, մյուսները՝ օրոյց թե ոչ:

Հ.Գ. Մանրամասն արդյունքները կհրատարակվեն ավելի ուշ:

Անդրարարձ

Առողջ սննդամթերք հավասարում

«Էկոզոլոք» ԱՊՏ-ի նոր սարածումն միակ կազմակերպությունն է, որ զբաղվում է էկոլոգիական գյուղատնտեսության խնդիրներով

Էկոլոգիական գյուղատնտեսությունը հասկալի է բնորոշումը և Միացյալ Նահանգներում օրենսդրության արդեն կայացած համակարգ է, որի առանձնահատկությունը գյուղատնտեսության էկոլոգիական սահմանների պահպանումն է արտադրությունում է: Դա նշանակում է, որ սկզբից ելքը բույսի և դեղի աճն ու մթերքի վերամշակումը վերահսկվում են, այսինքն, վերահսկվում է արտադրողի գործունեության համադասասխանությունը էկոլոգիական սահմանների պահպանման: Նման սկզբունքով արտադրված մթերքը հասնում է հավասարապես կամ սերտիֆիկատ է ստանում: Տնտեսվարումն այս ձևով է հայտնի է եկել 60-ական թթ. բայց, այնուամենայնիվ, դեռևս մնում է միայն իբրև այլընտրանքային մեխանիզմի արտադրություն: Դրա առաջին ծաղիկը «Էկոզոլոք» կազմակերպությունը Հայաստանում սկսել է գործել 2002 թվականից և արդեն հասցրել է բավականին զորեղ ամբի: Կազմակերպության հետ այսօր համագործակցում են Արմավիրի, Արագածոտնի, Կոստայի մարզերի 6 տնտեսություններ: Դրանք այդպիսով գործում են, կանաչեղեն, մեղր, կաթնամթերք արտադրողներ, անասնադառներ: Տնտեսվարումն այս սկզբունքով նկատմամբ բավականին հետադարձություն է կա, անում է կազմակերպությանը դիմող ֆերմերների թիվը:

«Էկոզոլոք» փորձագետները դարձրեցին վերադասարանում կուրսեր են անցնում արտասահմանում, ուր տնտեսվարումն այս եղանակը արդեն զարգացած է, ուսումնասիրում նրանց փորձը: Հիշատակենք, որ Ռուսաստանում, Ուկրաինայում, Կասսանում ու Ադրբեջանում էկոլոգիական գյուղատնտեսության անցնելու փորձեր նախաձեռնվել են, սակայն ոչ մեկը չի կայացել: Այնպես որ, ողջ ԱՊՏ սարածումն «Էկոզոլոք» այս կարգի միակ կառույցն է: Նույնիսկ Թուրքիայում, ուր 30 տարի զբաղվում են էկոլոգիական գյուղատնտեսությամբ, իրենց արտադրանքը արտահանելով Գերմանիա և Եվրոպայի մյուս երկրներ, համադասասխան կառույց չի ստեղծվել:

Պարզաբանում է «Էկոզոլոք» կազմակերպության զխավոր սնունդ, գյուղատնտեսական գիտությունների թեկնածու ՆՈՒՆԵ ԴԱՐԻՆՅԱՆԸ:

Էկոլոգիական այգի հիմնված «Շեն» ԲԿԿ կողմից Արագածոտնի մարզի Լուսակն համայնքի սարածում:

Էկոլոգիական գյուղատնտեսության էությունը օրգանա միջավայրի հանդեպ հարգանքն է, բնության դասարանների՝ հողի, ջրի, էներգիայի խնայողաբար օգտագործումը, բուսականության, կենդանական կամ հանրային դասարանությունների բացառումը, բույսերի դասարանության ու կենդանիների բուսական ժամանակի ինտեգրացիոն սինթեզի կիրառումը: Այդ ամենին փոխարինում է օրգանական դասարանությունների ու կենսաբանական դասարանի մեթոդների օգտագործումը: Հավասարապես սկսվում է այս գործընթացների առկայության դեմում միայն: Սակայն էկոլոգիական արտադրանք միայն գամից չի ստացվում: Սովորական գյուղատնտեսության դասարանի համար արտադրողը դեռ անցումային փուլ միջին անցնի՝ 2-3 տարի, նախ արտադրանքի: Հայաստանի մեր արտադրողները միայն մյուս տարի էկոլոգիական սերտիֆիկատ կստանան: Նրանց թվում են, օրինակ, Արհիմա գյուղի նախաձեռնող խմբի ստեղծած այգեգործական տնտեսությունը, որ ծիրանի ու դեղձի այգիներ է սկսել: «Լուսակն» հիմնադրամը, որ նույնպես ծիրանի այգիներ է հիմնել:

Այն տնտեսությունները, որոնք են սերտիֆիկացված են, որհանում են կարողանում կասարել այդ դասարանները:

Հայաստանի դասարանները էկոլոգիական գյուղատնտեսության զարգացման համար նպաստավոր են այն առումով, որ հետադարձությունն օրգանական անցումային օրգանի դավառությունների հետ, մեր ֆերմերները նվազ ֆանկով են

ուսուցել ինտենսիվացված արդյունքների միջոցով:

Նման սկզբունքներով ստացվող գյուղատնտեսական արտադրանք, ավելի բարձր գին կունենա:

Բնականաբար, ֆանի որ դրա արտադրությունն ավելի աշխատասար է, դասարանային օղջ սալու փոխարեն, օրինակ, էկոլոգիական մշակումներ են արվում, գոմարը է օղջ սրվում: Մյուս կողմից, դա առողջ սնունդ է, այսինքն՝ հավելյալ արժեք: Այս մթերքի դասարանները մեծանում է աշխարհում: Եվրոպայում դրա ստանդորդն ոչ միայն հարուստներն են, այլև միջին խավը, հասկալի մշակող ոլորտի ստանդորդը, որը գիտակցում է երգրա, եր իր առողջության գինը:

Նման արտադրանքի դասարանները կա՞նք Հայաստանում:

Ցավով, ոչ: Սակայն էկոլոգիական արտադրությունը կարելու է ոչ միայն ստանդորդի առողջության համար: Դա կարելու խնդիր է նաև դրսի շուկա մտնող ֆերմերի համար: Եթե նա առանց հավասարապես դասարանի մակնուսներն անի իր արտադրանքի՝ էկոլոգիական բնույթի առանձնահատկությունների վերաբերյալ, լուրջ ոլորելներն արդեն կկանգնի: Կայացած միջազգային համակարգում այդպիսի արտադրանքը չի ընդունվի: Նույնը վերաբերում է նաև ներքին շուկայի արտադրողներին: Սեր կազմակերպությունը գործում է միջազգային չափաիջներին համադասասխան փաստաթղթային համակարգով, հավասարաբար սալու են միայն դրանց համաձայն:

Ինչո՞ւ նեղացավ Հյուսիսային դուրսան

Ալեխանդր Թամանյանի շնորհիվ երբեմնի 30 հազար բնակչություն ունեցող գավառական ֆաղաբը, որը հայտնի էր իր նեղացող փողոցներով և արեւելյան կեղտոտ երկրամասով, դարձավ անձամայելի: Թամանյանի հեղինակած նշանակալի աշխատանքներից մեկն օտարալի ենթի նախագիծն է, որն իր յուրահատուկ ճարտարապետական զեղեցկության շնորհիվ արժանացավ փառաբան «Գրանդ Մի» մրցանակին: Թերեւս սխալված չեն լինի, եթե նշեն, որ ներկայիս Երեւանի Ալ. Թամանյանի նախագիծը մասամբ խեղաթյուրված սարքերակն է: Ըստ Ալ. Թամանյանի նախագիծի՝ կառավարության սան բաղում կառուցվելի ենթի սանիթը ղեկ է գմբեթավոր լինել, որն ինչպես էր հրադարակի վրա՝ առավել ետեւելով կառավարական սան վեհությունը: Բայց այժմ, եթե նույնիսկ կառուցվի այդ գմբեթը, Թամանյանի չնախատեսած դասակարարալի չի լինի տեսնել օտարալի ենթի ու գմբեթը: Ըստ այդ նախագիծի, ֆաղաբը ղեկ է հարուստ լինել կանաչադաս սարածներով, որոնց, սակայն, այսօր փոխարինում են զանազան սրճարաններն ու մյուս «օբյեկտները», չնայած դրանք առկա չեն Ալ. Թամանյանի նախագիծից և ոչ մեկում:

Օրերս այցելելով Թամանյանի անվան թանգարան-ինստիտուտ և տեսնելով Հյուսիսային դուրսանի նախագիծը երբեք չեմքարակները՝ ես մեկ անգամ համոզվեցի, որ շինարարությունն իրականացվում է մեծ խախտումներով: Թամանյանը, բնականաբար, չէր կարող ենթադրել, որ տարիներ հետո երբեմնի շինարարներն շինարարություններն անհուսալիորեն այլանդակված են լինելու սանիթների վրա սնկի մամն աճած «կառույցներով»: Իսկ թե ինչ կատարեն մեր ճարտարապետը, ակնհայտ է լինելով մայրաքաղաքի դիմագծի վերջնական ձեւախեղմանը, դժվար է ստել: Ինչպիսիք:

Այսօր, վերջապես, կառուցվում է Հյուսիսային դուրսան, որը եւս

ՆԱՄԵՆԿԱ ԴԱՆԵՏԱՅԻՆ, ԴԱՌԱ ԳԵՏՈՒՄՅԻՆ, Ժողովարարի ֆակուլտետի առաջին կուրսի ուսանողուհիներ

Խանութախեղդ դուրսը

Երբ մի ֆանի տարի առաջ դուրս էիր գալիս «Շենգալիթ» մեքուկայարանից, անմիջապես տեսնում էիր 110 դուրսը: Սակայն հիմա այն աննկատ է դարձել՝ օրգադասված խանութների խիստ ցանցով: Միայն մոտիկ դասվ վրա կարողավ կարելի է իմանալ, որ այդ թաղանթ ենթի դուրսն է: Խանութները, որոնք կառուցվում էին դուրսի սարածից դուրս, այժմ ներխուժում են նրա բակ:

Սեր հարցին, թե արդյոք արտադրություն եղել է այդքան թվով խանութներ կառուցելու այդ սարածում՝ օրգադասվելով դուրսը, Երեւանի թաղամասարանի զխավոր ճարտարապետ Գագիկ Հարությունյանը նշեց, որ դա երկար ժամանակի խնդիր է, իսկ խանութներից յուրաքանչյուրը կառուցվել է, երբ ներկայացվել է հասնուկ թղթաբանություն: Սեր մյուս հարցերին նա չցանկացավ դասասխանել՝ մասնագետով ֆաղաբի դասարանի հասցեն:

ՄԱՐԿԵՆ ԴԱՆԵՏԱՅԻՆ, ԵՊՏ ժողովարարի ֆակուլտետի ֆակուլտետի առաջին կուրս

Օսար բառեր և անուններ մեր... դուրսին

Այսօր Հայաստանում վաճառվող հագուստների մեծ մասը կրում է ինչ-որ գրություններ, բառեր կամ արտահայտություններ: Ընդ որում, ոչ երբեք հայերենով: Իսկ դրա դասարանները գրեթե մարդ են՝ երեւի չունենի հագուստի սեփական արտադրություններ, հայերենը մոռալի չէ...

Մի դեղմում հագուստները կրում են այնպիսի հանրահայտ ֆիրմաների կամ արտադրողների անուններ, ինչպիսիք են «Գուչի»-ն, «Վերսաչի»-ն, «Զերիսիան Դիոր»-ը և ուրիշներ: Կրելով այդ հագուստները՝ գովազդում են դրանք: Սա դեռ ինչ-որ եղ հասկանալի է, կամ էլ երեւի սովորույթ է դարձել: Սակայն ամեն ինչ այլ է, երբ մենք առանց երկար մտածելու գնում ենք հագուստներ, որոնք կրում են ոչ այնքան դասարան արտահայտություններ: Օրինակ՝ «Love me» (սիրիր ինձ), «Kiss me» (համբուրիր ինձ), «Follow me» (հետեւիր ինձ) և այլն:

Եթե յուրաքանչյուր անցող կարգա

գրածը և կասարի «դասարաններ», դասարաններն են ինչ կլինի: Փաստորեն, կամա թե ակամա կարող են հայտնվել այնպիսի իրավիճակներ, որ դժվար թե ցանկանային: Իսկ հետո էլ կարող են «անձեղ գոհ» դառնալ՝ ասելով, որ մենք չէինք ուզում, որ մենք չհիշեինք սիրովի հայկական խոսքեր: Սա եւս մեկ դասարան «սեփական խոսքերով» հագուստի սեփական արտադրություն ունենալու համար:

Հարց է առաջանում՝ արդյոք մենք հասկանալով ենք գնում այդ «բազմաբովանդակ» հագուստները: Եթե չենք հասկանում՝ ոչինչ, իսկ եթե հասկանում ենք...

Զոհաբանում նշել նաև սարատակ բնույթների մասին, որոնք իրենց ձեւով նման են որոշ սանդի, օրինակ, Եւս սարածված են անգլերեն (T) և ի (I) սանդի նման բնույթներ, որոնք ոչ այնքան բաց են ու ազատ, որքան անհարմար: Բայց ինչպես ասում են՝ «հարեանի հարսը միշտ էլ ավելի լավն է...»:

ԳՈՏԱՐ ԳԵՏՈՒՄՅԻՆ

ՀՈՒՅՆ-ԿԻՊՐՈՍԱՆ ՍՍՏՈՒԼ

Մելգոնյանի ռմբակոծման օրը

Ընդ լրագրող Արեւն Կարսեան Եփեսոսի խորհրդակցութիւնը Եւրոպայի Կրթական հաստատության նախկին շէնքերում, 1974 թ. բուրժուական ստորադասարանների ակամասեւ Բաժնի Չինգայանի, որն իր մտահոգություններն է արտահայտել վարժարանի մեղադրանքի վերաբերյալ: Վերոհիշյալ խորհրդակցութիւնը հողովածը տրամադրել է «Սայիսու ուլիխ» շարժարարների հուլիսի 23-ի համարում:

Բաժնի Չինգայանը հենց նոր էր ավարտել Մելգոնյանը եւ դաստաստել էր Լիբանանի համալսարաններին մեղադրանքները: Եւրոպայի Կրթական հաստատության նախկին շէնքերում, 1974-ի դեպքերն սկսվեցին: Նա հուլիսի 20-ի ամբողջ օրն անցկացրել էր Ֆամագուսայի լողափում եւ վերադարձել էր վարժարան, երբ բուրժուական ինքնաթիռները սկսեցին ռմբակոծել:

«Ժամը 2:45-ն էր, երբ նկատեցիմ որ նախ: Սկզբում կարծեցիմ որ ուղիվում են դեղի Կիպրոսի հեռախոսային կորուստից, բայց հետո տեսաւ, թէ ինչպէս երան կատարեցին մեր գլխավերեւում եւ... լսեցիմ իլյացնող աղմուկը: Մեզ ռմբակոծում էին», ասում է նա:

Նրա խոսքերով, նույնիսկ հիմա՝ երեսուն տարի անց, երբ անոտնացել է եւ երբ գավազների հայր դարձել, զգում է այդ օրերի սարսափն ու մղձակաբեր ունենում գիտերները: «Նմանատիպի տեսարանը փոխ էր գալու: Հնչելն անհնարին էր: Պէտք է փախչելիմ: Դեռ հողի սկսվեց, եւ մենք փախանք դեղի շօտերի սենյակը: Դեռ մեծանում եկավ, բայց առաստաղն արդեն փոխ էր եկել», հիշում է Չինգայանը: «Ուսանողներն ու դասատուներն ուղղվեցին դեղի լեռները: Թուրքական զորքերը երանցի ինչ Եփեսոսի եւ միակ ելքը փակվեց դեղի Լառնակա ծանափարին էր: 6-7 շաբաթ հաղորդակցական միջոցները չէին գործում»: Չինգայանն ի վերջո խորհրդային բեռնատար նավի վրա տեղավորվելով կարողանում է հասնել Լիբանան, որտեղ ուսումնական տարիքը հետո աշխատանքի է անցնում Կիպրոսում որոշ քաղաքային (թուրքերից անգլերեն): «Ես համալս էի սեսում արհ. Մակարիոսին, որն այդ ժամանակ երկրի նախագահն էր», հիշում է նա:

Չինգայանն այնուհետեւ մեկնում է ԱՄՆ՝ ֆոնոլոգիայի ու սովորելու: Այժմ հրատարակել է Լավեն համալսարանի հոստատակցական եւ AIM հանդեսի վարչության անդամ: Նա նաեւ Կալիֆոռնիայի «Մելգոնյանի սանուց եւ բարեկամաց» ընկերության նախագահ է: «Ես չեմ տես, որ վարժարանը փակվելու է: Լուս Անգլիկոսում, Օճեսարիոյում, Գոնաստանում, Լիբանանում, Թուրքիայում եւ այլուր արդար սաները, բոլորը նույն ցավն են զգում»: Աւսարհում 1300 սաներ կան, որոնք բուռն զգացումները գոյնը հետո չի լինելու, ըստ նրա: «Մենք հիմա արհիվներ ենք որոշում՝ զսնելու Մելգոնյան եղբայրների կնակը, որտեղ ավանդ է, որ վարժարանը երբեք չի փակվի», ասում է Չինգայանը:

Մելգոնյանը կառուցվել է 1926-ին որոշ օրեր, եւ դրա փակումն անընդունելի է ոչ միայն իր երկար դաստաստության, մեկուսւթային դերի ու նշանակության համար, այլեւ մանականը այն գործնական խնդիրներին համար, որ մերկայիս 170 ուսանողները կունենան իրենց ուսումը բարձրակարգ գործում:

Չինգայանի խոսքերով, աշխարհի տարբեր մասերում սաները դաստաստվել են կազմակերպել: «Վերջին 5 տարում նրանք միայն Կալիֆոռնիայում հավաքել են ավելի քան 370 հարյուր դուր, որը կօգտագործվի վարժարանը բաց դարձնելու նպատակով», ասում է նա՝ ֆունդատիվ ՔԲԸՄ-ին օտարազգի Գործող Անդերսոնի Կիպրոս ուղարկելու եւ դրոյցի արդարան նրան համոզելու համար: «Ավանասե լինելով երանգարար վարժարանի եւ Կիպրոսի կառավարության հակադարձությանը, հավասարակշռում են, որ Մելգոնյանը փակվել անհնարին է լինելու», հավաստեց Թինգայանը:

ՍՄԵՐԻԿՅԱՆ ՍՍՏՈՒԼ

Ռուսաստանն «անօրեն երկիր է» լրագրողների համար

Ժամանակին «Ազգ» անդրադարձել է ամերիկյան «Ֆորբս» հանդեսի ռուսական տարբերակի գլխավոր խմբագիր Պոլ (Պավել) Խլեբնիկովի տղանությանը, որը տեղի էր ունեցել Մոսկվայում հուլիսի 9-ին: Ամերիկյան «Ռոյթերս Զոնը» ազդեցիկ օրաթերթը հուլիսի 12-ին տպագրեց «Անօրեն Ռուսաստան» վերնագրով խմբագրական, ըստ որի Խլեբնիկովի տղանությունը Ռուսաստանում սիրող անօրինության ցայտուն դրսևորումն է:

Ո՞ր գլխավոր դասախոսը Վլադիմիր Ռուսինովը գործը վերցրել է «անձնական հսկողության տակ»: Բայց ներկա իրավիճակում խնդիրը զգալի չափով կաղված է հենց Ռուսաստանի դեմ: Աւսարհում լրագրողների դեմ գործողական բնույթի մեղադրանքները հաճախ զբաղվող Լրագրողների դաստաստության միջազգային կոմիտեին Ռուսաստանը համարում է խնդրահարույց երկիր: Անվանագրության դաճախյան ծառայությունը ֆանիցս փորձել է լեցնել ռուսաստանյան լրատվամիջոցները: «Երկրի հեռուստատեսությունը վերահսկողության տակ առած նախագահ Վլադիմիր Պուտինը բարձրակարգ է ՊԱԿ-ից իր ժառանգած սովորույթները», նշում էր խմբագրականում:

Չնայած դրան, Պուտինը մասնակցում է «Մեծ ությակի» գագաթնաժողովներին, աստե փառաքանիքը դեղի Լիբանանում, որտեղ Խլեբնիկովի տղանությունը, ըստ ամերիկյան թերթի, աղաքացու է, որ Ռուսաստանը նորմալ երկիր չէ: Երեւոյի օրը նույն թերթում հրատարակվեց ռուսական «Սվո-

բոդնայ միսլ» ամսաթերթի գլխավոր խմբագիր Վլադիսլավ Ինոզեմցեւի մեկնաբանությունը: Նա իր համար ամերիկյան եւ համարում Ռուսաստանում աղբիւր, որտեղ օտարերկրացի լրագրողի տղանության մասին խոսում է լույս անձեան փորձաքննությունը:

Ինոզեմցեւը տարակուսանք է հայտնում Ռուսաստանում ունեց արտադրանքային տեսակետի կաղակցությանը, թէ Խլեբնիկովի տղանությունը «լույս տրվեց է Ռուսաստանի արդի դաստաստմեջ»: Իհարկե, նրան տղանել են հանցագործները: Բայց ո՞վ կարող է երաշխավորել, թէ նրան կաղված չեն «երեւան վերնախավի» հետ: «Չնայած կաճառակերության դեմ Ռուսաստանում ծավալված դայալիս, վերջին 15 տարում բան չեն նստեցրել եւ նույնիսկ դասական դաստաստման փորձեր չեն կանչել կրեմլյան մեղքերը երանակներին մոտ կանգնած որեւէ մեկին», արձանագրում է մեկնաբանության հեղինակը:

Վերջերս զինվորական դասարանը մեղադրանքի բոլոր կետերով արդար ծանաչեց խիզախ լրագրող Դմիտրի խոլոդովի տղանությունը: Գեոուսարագրող Վլադ Լիսեւին տղանությունը այդպէս էլ չի այստեղ բերվեցին: Իսկ «Նովայա զագեսայի» հարգված մեկնաբան Յուրի Ըչեկոչիսիին առեղծվածային մահը նույնիսկ Իճնության ենթակա չդարձավ:

Այս եւ մյուս փաստերը մեկնաբանի հիմք են տալիս լրագրող, որ Ռուսաստանին առաջին հերթին հարկավոր է ունենալ դաստաստման եւ արդար կառավարություն:

Իրաւում ավստնեւնայի դայթյունից սասնյակ մարդիկ են գոհվել

Բաղդադից հյուսիս ընկած Բաաբուրա փողոցում երկու կեսօրին ակամասեւ ավստնեւնայի դայթյունից գոհվել է 68 մարդ, 56-ն էլ վիրավորվել է: Բժշկական աղբյուրներ վկայակոչելով ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ գործակալությունը հայտնում է, որ գոհե-

ւակնեւնեւնայի դայթյունը է մահադատ անարեւելից: Վիրավորների մեծ մասը հիշյալ ավստնայի ուղեւորներ են:

Նախորդ օրվա երկրորդ նույն փողոցում, դարձյալ ակամասեւ ավստնեւնայի դայթյունից գոհվել էին

րի թվի հետագա անը չի բացատրվում:

Պայթյունը տեղի է ունեցել փողոցի կենտրոնում զսնվող ոստիկանական տեղամասի մոտ, որտեղ բազմաթիվ մարդիկ էին հավաքվել ոստիկանությունում աշխատանքի զսնելու նպատակով: Դեռ այդ պահին մարդասար ավստնայ էր անցնում:

Ոստիկանության մերկայացուցիչը հայտնել է, որ ակամասեւ «Ռեմո»

ամերիկացի երկու զինծառայողներ, 10 անձինք (այդ թվում իրաքցիներ) վիրավորվել էին:

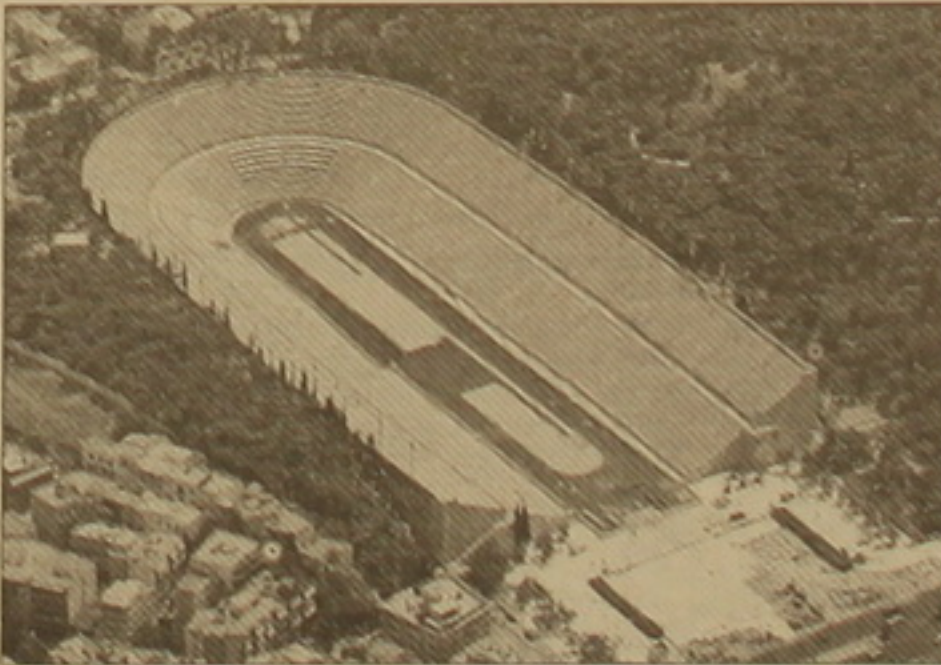
Նաեւ հարոտվում է եւ Սուվեյրա փողոցում երկու իրաքցի բանակի եւ աղաքամբների միջեւ տեղի ունեցած կատարյալ մարտի մասին, որոնց ընթացում տղանել են 48 աղաքամբներ, 40-ն էլ գերի են ընկել: Բանակի կորուստներն են 7 տղանակ եւ 10 վիրավոր:

Արեւնում եւ այլուր տեղակայվել են հակահրթիռային համակարգեր

Առաջիկա օլիմպիական խաղերի անվանագրությունն արտահովելու նպատակով Արեւնի մերձակայում տեղակայվել են «Պեթրիոս» հակահրթիռային համակարգեր: BBC-ն հաղորդում է, որ Օլիմպիական ավանի մերձակա օղանակակայանում, մայրաքաղաքի մոտ զսնվող երկու այլ երաններում տասնյակ կայաններ են դրվել:

Գակաօղանի եւ հակահրթիռային դաստաստության միջոցները ձեռնարկվում են օլիմպիայի անվանագրության արտահովման ծրագրի երանակներում, որի իրակամացման նպատակով հասկացված է 1.2 մլրդ եվրո:

Գոնաստանի իւստանությունները հայտարարել են, որ ամերիկյան «Պեթրիոս» հրթիռակայանների տեղադրումն սկսվել է հուլիսի 1-ին: Ենթադրվում է, որ օլիմպիայի օրերին մասնակիցների եւ հանդիսականների անվանագրության արտահովման նպատակով կօգտագործվեն նաեւ ոստիկանական 3 ուղղաթիռ եւ

դիրիժաբլ, որոնք հանդերձակործան կլինեն դիտակցիկներով:

Գոնաստան այլ փաղաններում եւ տեղակայված են հակաօղանի եւ հակահրթիռային դաստաստության

համակարգեր: Գոնաստանի օղանի մերկայացուցիչը BBC-ի թղթակցին հայտնել է, որ Կոնես կղզու Գերակիոն փաղանի մոտ տեղակայված են ռուսական C-300 հրթիռներ:

Իսրայելը բարունակում է դաղեսիսյան հողեր գաղթել

Օղից կատարված լուսանկարները թույլ են տալիս լրագրող, որ Իսրայելը չի հրաժարվում Գաղանի հասկանում եւ Այսրիոտանում իր մերկայությունը ընդլայնելու ծրագրերից:

Լոնդոնի «Գաղիսան» թերթը գրում է, որ թեւ Իսրայելի կառավարությունը ընդունել է դաղեսիսյան տարածքները եւ իսրայելական նոր ավանները հեռանալու վարչադեպ Եւրոնի ծրագիրը, վերջին 3 ամիսներին Այսրիոտանում հրեական բնակավայրերի տարածումն անել է 26 հեկտարով: «Վերաբնակների հսկողություն» ծախս արմատական բարձրացումն առաջնորդ Դոն Եսկեսը թերթի թղթակցին ասել է, որ Իսրայելի կառավարությունը ջանում է առաւել-

լազույն առաջ մղել բնակավայրերի սահմանները, ֆանի դեռ դրանք վերջնականապէս չեն ստեղծվել ըստ իսրայելա-դաղեսիսյան համաձայնագրի:

Ի դեղի, նույնիսկ Իսրայելի լավագույն բարեկամ ԱՄՆ-ը ֆանիցս հայտարարել է, որ հարկավոր է դաղեսիսյաններին «հող թողնել», որոշեղի նրանք կարողանան սեփական դեմություն ստեղծել:

Գիշալ բարձրան սվայներով, Գաղանում եւ Այսրիոտանում իսրայելից վերաբնակների 90 առաջադրուսերից 12-ի բուրջը մերկայումս ծավալվել է բնակելի կառուցների եւ սոցիալական ենթակառուցի այլ սարրերի շինարարություն:

Դրա բնորոշիվ առաջադրուսերը բուսով մեւսական բնակավայրերի կաղակցակ կատարում:

Ընդդիմադիր Աւստանական կուսակցության դաստաստակոր Էֆրայիմ Սնեիի խոսքերով, նման գործողությունները «սվել են գցում Եւրոնի ծրագրի վրա»: Միեւնույն ժամանակ նա ընդգծել է, որ իսրայելական բնակավայրերի ընդլայնումը չի կարող իրականացվել առանց դեմակամ ֆինանսավորման: Վերջերս իսրայելական մամուլում հայտնված սվայների համաձայն, ֆինանսների նախարարությունը 6 մլն դոլար է հասկացրել բնակավայրերի անօրինական ընդլայնման նպատակով:

ԱՄՆ-ը կդաստաստի իրանցի անարեւելիսներին

Բաղդադի մերձակա ամերիկյան ծամբարում զսնվող «Մոզահիդին խալի» իրանական ընդդիմադիր կազմակերպության անդամներն իրական դաստաստություն կզսնեն ժնեկի միջազգագրերին համադաստաստան, ֆանի որ Իրաւում չեն կոչել կոալիցիոն ուժերի դեմ: Այդ մասին Վաշինգտոնում կայացած ծեղատուխում հայտարարել է ԱՄՆ դեղեսիսյան տեղակայանական մերկայացուցիչ Աղան Երեկին:

Ամերիկյան վարչակազմի որոշման համաձայն, իրանցի գրոհայինները կարող են օգնություն ստանալ Կարմիր խաչից եւ ՄԱԿ-ի փախսականների հարցերի գործակալությունից:

Երեկին ակելացրել է, որ ԱՄՆ վարչակազմն առաջվա դեմ «Մոզահիդին խալի» համարում է անարեւելական կազմակերպություն եւ կհետադիմի դրա այն գրոհայիններին, որոնք մասնակցել են անարեւելությունների: Իրանի կառավարությունը հայտարարել է, որ գրոհայիններն երաշխիքներ տալու որոշումը փաստորեն ի չի է դարձնում անարեւելության դեմ դայալեղու վերաբերյալ ԱՄՆ-ի արած հայտարարությունները:

Միաժամանակ BBC-ն հաղորդում է, որ Իրաւում հասուկ գործողության ընթացում ամերիկացի զինվորականները զինաթափել եւ ձերբակալել են «Մոզահիդին խալի» 3800 ակտիվիստներ: Իրանը դաղեսիսյան եւ արտաքին նրանց: Աղան Երեկին ծեղատուխում հայտարարել է, որ եթե որոշի ակտիվիստներին արտաքին Իրալից, աղա նրանք կկարողանան ընտրել կեցության երկիր:

«Մոզահիդին խալի» վերջին 20 տարիներին դայալեղում է Իրանի կառավարության դեմ: Իրանից արտաքինը հետո դրա մարտիկները ծամբարներ են ստեղծել Իրաւում եւ դարձրել անարեւելական մարտիկներ եւ ձեռնարկում իրանական տարածի վրա: Իրալի դաստաստական կազմակերպությունը համաձայնագրի ստորագրեց ամերիկացիների հետ:

Մշակույթ

ՀԱՍԵՐԳԻՅ ԼԵՏՈ

ԵՐԳԻՉՐՔ ԵՐԳԻ ԳԵՍՊԱՆ

Երբ լսեցի, որ դիրժոր Ռուբեն Ասատրյանը մտադիր է իրականացնել Ալվես Տրեբյանի 6-րդ սիմֆոնիայի բացօթյա կատարում, առաջին միջոց, որ ծագեց գլխումս՝ դա անհնարինություն կամ գրեթե արկածախնդրություն էր: Տրեբյանն այն կոմպոզիտորն է, ում գործերի կատարումը չի հանդիսանում շուտ և իրարան-

նասիրյալ սեփական երաժիշտ (ընդամենը) համերգի ընթացքում միայն մի քանի քույր անազոնեցի «դոկոր» կամ ունեցավ: Թե՛ նվագախումբը, թե՛ «Յուր» երգչախումբը լիարժեք հարթահարեցին այս երգչախումբը: «Փորձություն» ասելը չափազանցություն է, հասկալի է, որ հազարից հազար, որ համերգին նախորդել էր, դժվար է

Յուրանիսյանը, այնուհետև ցուցադրվեց Ալվեսանի Զաքարյանի ֆիլմը, որում խոսում էր ինչը՝ Տրեբյանը, Կասկադի սանդղակների ու արեք բազմաթիվների վրա տեղեր էին գրավել շուրջ երկու հազար մարդ: Նախորդին նույն տեղում անցկացված ջազային համերգի ներկայացումն ասում էին, որ այդ օրը ունկնդիրներն ավելի քան էին: Հա-

երգի Կարո Նեանյանին երգանիկ առիթ ունեցա ունկնդրելու Իսայախան, Միլանի Հայ Կասկադի կազմակերպչական համերգին: Հայ Տան մրուրոսն իսկապես լցվել էր հայ երգով և երաժշտությամբ: Համերգից հետո գուցե քանակապես երգի հետ:

- Մեր սարիում մեր մեջ հայտնաբերեցի երգչին, ինչպես եղավ:

- Դեռ փոքր երեխան էր երգելուց և մոտ ինչ արեցինք կատարել են մի կարծ առակով:

- Ըստ վաղեմի Ալվա Զախան Տրեբյանի որոնք եմ, ես նա եղել է երաժշտության մեր առաջին ուսուցիչը: Ինչպես կզմայեցի ընթացիկ դեղ երաժշտի ձեռնարկը ընթացում:

- Մեր ընթացիկում երգ մի անգամ կատարել է եղել: Հայրս դիրժորն էր Կասկադի երաժիշտներ էր սովորեցնում, իսկ մայրս, որ 1915 թվականը վերադարձվել էր, դասնում էր, թե երգը լիք էր սիրելու համար անապատի ավազների վրա Ա-ն ու Բ-ն էր սովորում, որդեկալ կարողանա հնարավորինս արագ նոր երգերի բաներ սովորել:

- Հայտնի է, որ Ձեր երգչախումբը կատարելագործել է Կասկադյան: Մինչ այդ երաժշտական համադասարանում կրթություն էր ստացել, որտեղ ես ում մոտ էր ուսանել:

- Նախնական երաժշտական կրթություն ստացել են եզրույթի Մալեգանի Իսայախան ինստիտուտում, բայց ուզում են հասկանալ Լիան Նարսիսի ազդեցությունը:

- Ձեր կատարումները լսելիս, լինի դա Լեզբերիցիների հանրահայտ երգ կամ թե հուզառատ «Հայի աչքեր», ակամայից դառնում ես գործող անձ: Մենք էլ այսպիսի ժառանգի ղեկավարներն անկողնում: Ձեր գաղափարը:

- Փորձում են ստեղծագործությունը խորապես ուսումնասիրել և մեկնաբանել այնպես, ինչպես մի փափագներ կոմպոզիտորը:

- Դեռևս ուսումնականների սկզբին իրականացավ սարիների Ձեր երգչախումբը՝ Մուսիկա և Իսայախան Թաթևույի ղեկավարությամբ: Դուք երգեցիք հայ անկախ երգիչներ Բարսեղ Թումանյանի, Էլյադա Հախաթյանի, Ալին Գուրաբեկի հետ: Մենք էլ Ձեր անկախության մասնագիտակետ երազանքն այսօր, ֆանտազիայի դասի սկզբին:

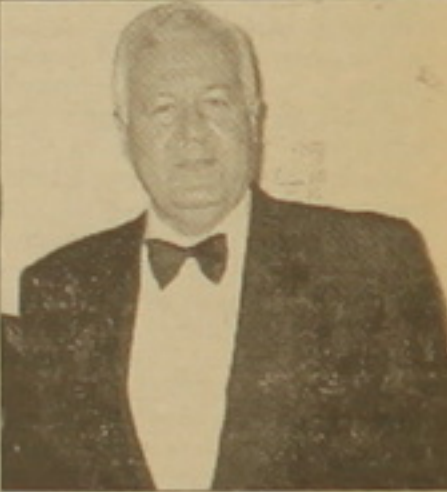
- Իմ երգանքը եղել է մտնում է սիրտի մեջ հայ երգ ամենաբարձր մակարդակով ներկայացնելը:

- Ձեր երգչախումբը շատ անգամ համալրվում է նոր ստեղծագործություններով: Ձեր համերգներին, ինչպես նաև Կասկադյան քույրերին «Տալիթ» խառնակազմի, բնորոշ ձայնակազմի և հմուտ քույրեր ընտրված երգիչ՝ Մոգար, Վանի, Ռուսի, Մուսուրազի, Կոմիտաս, Մովսեսի, Մուսուրազյան, Կասկադյան, Մելիքյան, Մալխասյան, Դարվաշյան, Ալան Հով-

հանձնել և ուրիշներ: Ինչպես է ստեղծվում Ձեր երգչախումբը:

- Նախ ասեմ, որ փորձում են ամեն համերգի ամոթալից մեկ կամ երկու նոր երգեր ավելացնել երգչախումբում, արդյունքում, սարիների ընթացքում ցանկը զգալիորեն ընդլայնվել է: Ես մեծապես կարեւորում եմ ես լիք ժամանակ են ճամայում երգերի ընթացքում, հասկալի է, որ հայ երգահանները թավ ձայների համար գրված լիք ստեղծագործություններ ունեն: Այս ամենը զանազան աշխատանքներով էր իրականացվում:

- «Ելիթ Ֆիլեր», «Ֆլորենտ Կույս», «Մեթոդիստիկ առկաշի բանաբան», «Կողմ Կամոյան», «Օսկար Պիտրոն» արտի, Մունրալի «Արա Օլիմպիկ», «Պեկ Սեդրի» և «Պլան դը Չարի» արտիներ: Դուք միայն մի անգամ են այն բազմաթիվ համերգատարներին, որ դուք հանդես եմ ելել: Կամ մեկն այս բոլոր համերգատարներին, որ ձեր երգը մեզ համար ամենամեծ անկախություն է եղել, ես որից հետո

դուք զգացել եմ, որ անցում երգչախումբի օտարիկներ: Թե այն մեզ համար դեռ առջում է:

- Ուրիշները՝ ուրիշներ... Այսօր ամենակարևորը համարում են գնահատող երաժիշտներ ունկնդրել: Ես իրականացնում եմ մշակութային կազմակերպչական աշխատանքներ (օրինակ, Տիգրան Չուխաջյանի անձը եւ գործունեությունը ներկայացնող դասախոսություն): «Հայ մշակութային բարեկամներ» միության հիմնադիրն եմ, որ 3 արտիստի վեր ամեն արտի 5 դասական համերգներ է կազմակերպում ի նպատակ բարեխիղճական Պոլսապահ հիմնադրի: Ծրագրված են արդեն հաջորդ արվա համերգները: Սա, կարծում եմ, իր նախադրյալը չունեցող երեսույթ է: Չեմ կատարում, որ գործիս արձագանքներ կլինեն:

- Ձեր կարծիքով, ո՞րն է այն ուժը, որը Հայաստանից հազարավոր մղոններ հեռու ենված եւ մեծացած հային հայ է դառնում:

- Հայ ընթացիկը, հայ ելեղեցից, հայ դրոշմը, հայ երգը, հայի հարստեղծողն է մայր հայրենիքի գոյությունը:

Հոյակապ վարեց
ՄԱՏՆԻԿԱ ՄԱՏՆԻԿԱՍԻՍԵՆԵ

Չոն Ալվես Տրեբյանին

իակատար, բայց ընդամենը... մի փորձ: Բացօթյա կատարում անհամարություններն ու «վանգները» (անխուսափելի աղմուկն ու անցողաբար) անստիպելիորեն չեզոքացվեցին ձայնի բարձր հնչողությամբ եւ 6-րդ սիմֆոնիային բնորոշ մի երեսույթով: Այս սիմֆոնիան ենթադրում է նաև բառերակազմման որոշ արտի (կոմպոզիտորն այստեղ ազատություն է սվել կատարողներին): Այս իմաստով դիրժորի կողմից Տրեբյանի բարդագույն սիմֆոնիաներից, թեթև, ամենաբարդի ընթացքները միանգամայն արդարացված էր: Ուրեմն Ասատրյանը առաջին անգամ կիրառեց տղալուրիչ լուսային էֆեկտներ, որոնք մեծապես ավելացրին երաժշտության ազդեցությունը:

Իսկ հիմա համերգի ամենակարևոր մասնակցի՝ հանդիսատեսի մասին: Բացօթյա սիմֆոնիկ համերգները հազվադեպ չեն, բայց այս մեկում կատարվելու էին ոչ թե օղորային արհեստը կամ Եստրադի վալսեր, այլ մի անսովոր գործ, որի գոյության մասին հնարավոր ունկնդիրներից լիք էր երեսույթը: Երեկոյի սկզբում (սիմֆոնիայի կատարումից առաջ Տրեբյանի մասին կարծ ղայասխոսություն ներկայացրեց երաժիշտ Թամար

մերգի ժամանակ հանդիսատեսներին մի մասը, քննադատաբար, հեռացավ բացօթյա «դահլիճից»:

Ուրեմն Ասատրյանը, երաժիշտներն ու Գաֆեսյանի հիմնադրամը նախաձեռնեցին հանդուգն գործ, աղագուցեցին, որ մեզ չէ վախենալ «էլիտար» Տրեբյանին «փորձող հանդիսուց» եւ լայն հասարակությանը ներկայացնելուց: Իսկա-

կան սխալում: Հուսամ, որ մեծակամ մարմինները կթափվեն եւ ղայաբարձր են կնդրասեն՝ նեղելու Ալվես Տրեբյանի 75-ամյակը, ինչը մինչ այժմ զարմանալիորեն նրանց ուսուցողությունը չի արժանացել:

ՆԱՐԵԿՅԱՆ, ԽԱՏԱՍԻՍԵՆԵ

ցում, նրանցում մեզ է լսվի յուրաքանչյուր հնչյունը, ավելին՝ ոչ միայն հնչյունը, այլ նաև լուրջությունը: Մինչդեռ բաց երկնի սակ ոչ միայն հնարավոր չէ խուսափել կողմնակի խանգարող հանգամանակներից, այլև ամառային երեւանի սովորական ֆոնը յուրաքանչյուր «դոկորում» կարող է ամեն ինչ ավերել:

Առիթ ունեցա համերգից առաջ գրուցելու դիրժորի հետ, եւ կիսեցի մտազոտություններ: «Ինչո՞ւ միայն ֆանի: Անձրեւ էլ կարող է զայ: Բայց որոշված է: Սա ոչ միայն համերգ է, այլև ակցիա՝ նվիրված Տրեբյանի ծննդյան օրվան»: Հուլիսի 29-ին լրանում է կոմպոզիտորի 75-ամյակը:

Եղանակը հուլիսի 25-ի երեկոյան համեմատաբար բարեհաճ զննվեց՝ ֆանին, որը առաջին անգամ կացված փորձի ժամանակ նույնիսկ շուտ էր սվել սարիերի վախանակը (համերգը ոչ միայն երաժիշտական գործիքներ, այլև բարդ ձայ-

Վարսագլուհի Հարությունյանի նոր գիրքը

Սելենաստրոյանը Ամեն եւ Բերաբե Ներեժյան հիմնադրամի (Ելու Յոր) մասամբ Հայ օգնության ֆոնդի (Երեւան) լույս է տեսել Վարսագլուհի Հարությունյանի «Հայկական ֆալսեթային ձայնային ստեղծությունները» ժողովածուն («Դար» հոսս., եր., 2004 թ., 740 էջ) հեղինակի ծննդյան 95-ամյակի առիթով: Գրի չորս գլուխներում ամփոփված են վասակալուստ գիտնականի, ճարտարապետության դոկտորի, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոսի 60 արիների ընթացքում

իրատարական աշխատություններն ու հոդվածները՝ նվիրված ֆալսեթային ձայնային ու ամրագիտությանը, աշխարհիկ ճարտարապետությանը, հայ ճարտարապետության ստեղծությանն ու ղայանությանը, սուրբային Հայաստանի ֆալսեթային ձայնային ձայնային հիմնախնդիրներին:

Վրույր Ալվանյանի խմբագրությամբ գիրքը հրատարակության է նախադասարանել ճարտարապետության դոկտոր Դավիթ Զերեմենյանը:

Երաժշտական օգնություն

Մեր արածաբանում իր մասնակցությունը նախորդակալը չունեցող մշակութային իրադարձություն՝ «Մեկ ազգ, մեկ մշակույթ»: Այս նշանաբանով է աղբյուրը Հայաստանի օգնության 14-23-ը:

Ավելի ֆան ասաներու մասնակցի երկիր, եւ Ելույթներ ողջ Հայաստանի ու Արցախի արածում: Փառասունը Հայաստանում անցկացվում է առաջին անգամ՝ ՀՀ մշակույթի նախարարության եւ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի աջակցությամբ:

Մշակութային այս տոնը մեզ ղարգեւելուց ամմասն չի մնացել նաև նախագահ Ռոբերտ Զոհարյանը: Փառասունի գլխավոր ոլորտներ, «Ալվալեյ» ոլորտներական կենտրոնի սնորհ: Լեւոն Արահամյանի կարծիքով՝ «Մեկ ազգ, մեկ մշակույթ» անչափ կարևոր է նշանակալի իրադարձություն է, ֆանի որ, առաջին անգամ լինելով, մշակութային փառասունն ընդգրկում է արվեստի ամենաարթեր բնագավառներ՝ երգ, բարձր, գեղանկարչություն, ղարարվեստ, ձեռագործ, գրականություն:

Փառասունի հանդիսավոր բացումը վստահված է օղորայի եւ բալետի բարձր մակարդակով: Արվեստի արթեր բնագավառներում իրենց նվաճումները կցուցադրեն Ֆրանսիայի, ԱՄՆ-ի, Ավստրիայի, Ռուսաստանի Դաւենոբյան, Վրաստանի, Լիբանանի եւ այլ երկրների ներկայացուցիչներ: Փառասունի երաժիշտական հիւսվածում նախատեսվում է հոգեւոր երաժիշտության համերգ Սբ. Սարգիս եկեղեցում, «Սայաթ-Նովա» մրցանակաբաշխության դափնեկիրների համերգ օղորայի եւ բալետի բարձրում, դասական երաժիշտության երկու Առնո Բարբաբանյանի անվան համերգատարում, հայ-արգենտինական երաժիշտության երկու Մամ Խաչատրյանի անվան համերգատարում եւ այլն: Փառասունի հանդիսավոր փակումը տեղի կունենա օգնությանի 22-ին՝ Հանրապետության հրադարձում:

Փորձեցիմ նաև ղարգել, թե երաժիշտական ինչ իրադարձություններ են մեզ ստապվում օգնությանի տեղի համերգատարներում:

ղարգել, որ տեղական գրեթե բոլոր արահները, ինչպես ցանկացած այլ նորմալ հաստատություն, օգնությանի հանգստանում են:

Երաժիշտական Ռոբերտ Ամիրխանյանը, որպես աչի ընկնող իրադարձություն, մասնակցեց Դիլիջանի կոմպոզիտորների տանը հուլիսի 27-ին անցկացված հիւսակալի օրը՝ նվիրված անվանի կոմպոզիտոր Ալվես Տրեբյանին, կոմպոզիտորի անվան հուստատարականի հանդիսավոր բացմամբ: Կոմպոզիտորն այս արի կսոներ իր հորեղանակալ 75-րդ արեղարձը:

Կամերային երաժիշտության տոնը, Առնո Բարբաբանյանի անվան համերգատարից, Հայաստանի ղեկական ֆիլհարմոնիան արձակուրդում են: Օղորայի եւ բալետի բարձր նույնպես հանգստանում է, եւ օգնությանի տապալում է միայն Ռուդոլֆ Խառասյանի բեմադրած «Արա բալետը»:

Հուսամ, որ սեղաները մեզ կուրախացնի հարուստ եւ կազեցած համերգաբեղանով:

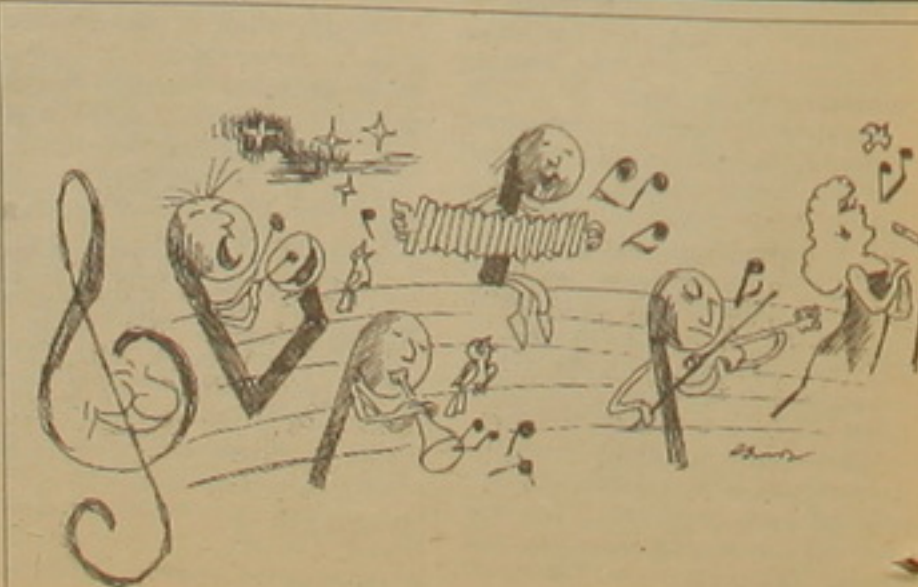
ՄԱՏՆԻԿԱ ՄԱՏՆԻԿԱՍԻՍԵՆԵ

«Պիտի գնանք վաղ թե ուշ»

Թողարկվեց Գուսան Հայկազունի հայրենասիրական երգերի «Պիտի գնանք վաղ թե ուշ» խորագրով առաջին համահավաք ձայնակալառակը (նախագծի հեղինակ՝ «Բասս ժոյի» ստուդիա):

Ձայնակալառակում տեղ են գտել ազատամարտիկ Գուսանի՝ արցախյան արածան ժամանակ ղարգակոչ դարձած, հայ ժողովրդին միաբանող, արցախյան հաղթանակների եւ Հայաստանի անկախության գործում իրենց անզուգական տեղն ու դերն ունեցած, ՀՀ ղայաբանության նախարարության կողմից հայտնաբերված համայնքների, երգիչ-երգչուհիների արթեր արիների կատարած երգերից, որոնք մեծ ժողովրդականություն վայելելով՝ միջոց մնում են արիակալ:

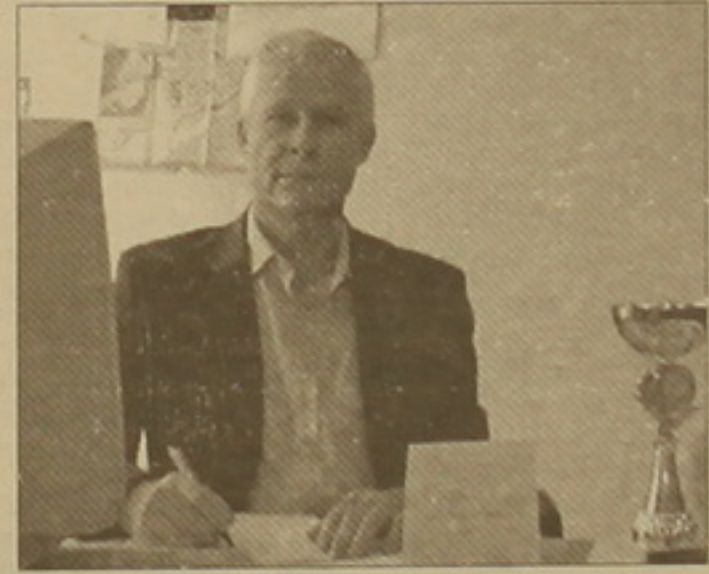
ՄԱՏՆԻԿԱ ՄԱՏՆԻԿԱՍԻՍԵՆԵ

«Ավսրիական ավիատորները» թենիսի մրցաւարի հովանավոր

Հայկական թենիս լավ ավանդույթներ է ունեցել: Մեր թենիսիստները միշտ էլ առաջատար դիրքեր են զբաղեցրել միութենական արքեր մրցաւարներում: 1980-ական թվականների կեսերին Հայաստանի կանանց հավաքականը (Արդա Խալաբյան, Կարինե-Կյուրեղյան, Լարիսա Հովսեփյան, Լենա Գիւլյան) 2 անգամ դարձել է ԽՍՀՄ թիմային առաջնության հաղթող: Տարբեր տարիների Լորիկ Առաքելյանը, Հակոբ Մարտիրոսյանը, Արթուր Շիրաջյանը, Սարգիս Սարգսյանը, Լեւոն Արուստիանը, Հրանտ Կարապետյանը նվաճել են ԽՍՀՄ տղամանիկների չեմպիոնի տիտղոսը: Մասնագետների համոզմամբ, եթե 80-ական թթ. թենիսի զարգացման ջանքերը թափանցիկ լինեին, այդ աստիճանի վրա այս մարզաձևում մեծ բարձունքների հասած կլինեին: Իհարկե, անցումային փուլի երկրի սոցիալ-մշակութային ծանր իրավիճակը չի կարող իր բացասական ազդեցությունը չունենալ մասնաճյուղի վրա: Այնուամենայնիվ, այսօր համառոտաբանում թենիսի զարգացման համար բարենպաստ թյուններ կան: Թենիսի մասնագիտացված մար-

զադրուցներ ու խմբեր են գործում Երևանում, Գյումրիում, Վանաձորում, Հրազդանում: Իհարկե, առանց լուրջ ներդրումների դժվար է այս մարզաձևում հաջողություններ ակնկալել: Թենիսի համառոտաբանական ֆեդերացիան գործարար Հարություն Փամբուկչյանի գլխավորությամբ հնարավորության սահմաններում հոգում է մարզաձևի զարգացման համար անհրաժեշտ ծախսերը: Մարզաձևին աջակցում են նաև առանձին հովանավորներ: Նրանց թվում է Հայաստանում «Ավսրիական ավիատորներ» ներկայացուցչությունը: Հայաստանում իր գործունեությունը սկսելով 2001 թ. մարտից, այսօր «Ավսրիական ավիատորները» Երևան-Ավստրիա ուղևորվելով 80-ից մինչև 180 ուղևորաբար իմնաթիռներով բարարական շրջան է կազմակերպում Հայաստանի մայրաքաղաքը կաղերով Եվրոպայի, Ամերիկայի, Ասիայի մի քանի քաղաքների հետ: «Ավսրիական ավիատորներ» հայաստանյան ներկայացուցչության 12 հոգանոց կոմիտեի ղեկավարում է ՎԵՆՆԵՐ ԿՐՅՈՒՆԸ, որն այսօր մեր հյուրն է:

Վեներ Կրյունը հարցազրույցի ժամանակ

Պրն Կրյունը, սեղակ են, որ ձեր գլխավորած կազմակերպությունը Հայաստանում թենիսի մրցաւարի հովանավոր է: Ինչպե՞ս ձեզ կհաջողվի իրականացնել ձեր նպատակները:

Թենիսն իմ մարզական նախասիրություններից է, ժամանակին զբաղվել եմ այդ մարզաձևով, այժմ էլ Հայաստանում ազատ ժամանակ խաղում եմ: Մեմ գիտակցում եմ, որ երիտասարդներին ստորջր առաջնություն է, իսկ երիտասարդ սերունդը երկրի աղաքան է: Ուստի որոշեցիմ հովանավորել 14-16 արեկանների տղամանկան մրցաւարը: Արդեն 3 արի անցկացվում է «Ավսրիական ավիատորներ» բաց առաջնությունը, որտեղ հաղթողը մարզաբանվում է զավթով, մրցանակակիրներին մրցանակներ են հանձնվում: Այստեղ ես կարողանալեմ հովանավորել այդ մրցաւարը:

Դուք արդեն երեք արի Հայաստանում եք: Երբ արդեն որոշակի ժամանակներում հովանաբար կազմել եք հայկական թենիսի մասին:

Չգուցե եմ, որ մարզաձևի նկատմամբ հետաքրքրվում եմ, թենիսով զբաղվողների թիվն էլ բավական մեծ է: Մարզաձևի համառոտաբանական ֆեդերացիան իր հնարավորության սահմաններում ձգտում է զարգացնել թենիսը համառոտաբանությունում: Իհարկե, ներդրումներ են անհրաժեշտ, թենիսիստներին հովանավորներ են հարկավոր, որոնք ինքնուրույն կարողանան մասնակցելու որոշակի թենիսիստների մրցաւարներին, ինչպես այսօր այդ մրցաւարներում Հայաստանը ներկայացնում է Սարգիս Սարգսյանը: Գուցե մի գեղեցիկ օր Հայաստանում կլուս դուրս կգան Սարգիս Սարգսյանը, Դավիթ Նալբանդյանը, Նույնիսկ Անդրե Աղախյան, ով գիտե: Բայց դա համար մեծ ներդրումներ են անհրաժեշտ, մեծ մրցանակային հիմնադրամներ թե՛ս էլ խաղարկվեն:

Իսկ զուգընթաց հաջողի միջազգային մեծ մի մրցաւար կազմակերպել՝ ուժեղագույն մի քանի թենիսիստների մասնակցությամբ:

Բացառված չէ: Եթե լինեն ներդրողներ, նրանց հետ կարող եմ համագործակցել այդ հարցում:

Իսկ Ավստրիայում թենիսը զարգացման ի՞նչ մակարդակում է:

Իհարկե, թենիսը մեր երկրում թիվ 1 մարզաձևն է: Այստեղ ավելի մասսայականություն են վայելում ծնունդային մարզաձևերը, հասկալիս լեռնադահուկային

սպորտը: Սակայն թենիսով զբաղվողների թիվն էլ փոքր է, իսկ որոշակիորեն թենիսիստների մեջ մի քանի ավստրիացի ուժեղագույն թենիսիստներ կան: Ավստրիայում գրեթե բոլոր քաղաքներում թենիսի ակումբներ են գործում, որոնց մեծ աջակցություն են ցույց տալիս տեղական իշխանությունները: Սիրող թենիսիստների համար բաց մասնակցություններ են անցկացվում: Գուցե մի գեղեցիկ օր Հայաստանում կլուս դուրս կգան Սարգիս Սարգսյանը, Դավիթ Նալբանդյանը, Նույնիսկ Անդրե Աղախյան, ով գիտե: Բայց դա համար մեծ ներդրումներ են անհրաժեշտ, մեծ մրցանակային հիմնադրամներ թե՛ս էլ խաղարկվեն:

Շուտով Հայաստանի մարզական տասնվեցամյակը մեկնելու է Արթուր ամառային օլիմպիադա: Մեր օլիմպիականներն օգտվելու են ձեր ավիատորների ծառայություններից:

Ուրախ կլինեմք նրանց ետ աջակցել, սակայն հայ օլիմպիականները կարող են մեկնել Երևան-Արթուր ուղի չվերթով: Իհարկե, մեմ կարող էիմ կազմակերպել չվերթ Արթուր, սակայն Վիեննայով:

Օգտվելով առիթից, ցանկանում եմ զարգացնել Հայաստանի՝ երեք տարեկանում, երեք տարեկանում, ու թող յուրաքանչյուրը հասնի իր երազանքների, ցանկությունների կատարմանը:

Դաւեսի սերերն անգոր էին մրցակիցների հանդեմ

Վեց հանդիպումներով մեկնարկեց չեմպիոնների լիգայի որակավորման 2-րդ փուլը: Այն անհաջող դասավորվեց դաւեսի սերերի համար: Նրանցից եւ ոչ մեկին չհաջողվեց հաղթել: Ավելին՝ միայն Ֆինլանդիայի չեմպիոն Դիմոն Եւ Բաբկի «Նեյթլին» կարողացան դարձալ թափել անառիկ ոչ-ոքի ավարտելով հանդիպումը համադասախանաբար Թել Ավիլի «Մաֆաթի» եւ Մոսկվայի ԲԿՄՍ-ի հետ:

Սեփական հարկի սակ խայտառակ դարձուցում կրեց Կրասնայի չեմպիոն «ՎԻՏ-Տորգիան»: Լեհաստանի «Վիսլայի» հետ խաղի 5-րդ ժամանակ դաւեսի սերերն արդեն մարտնչում էին 0-2 հաւելով: Առաջին խաղակեսն ավարտելով չեմպիոնի 4-1 հաւելով հաղթանակով: Նույնիսկ հաւելով գրանցվեց նաեւ ընդմիջումից հետո: Արդյունքում «Վիսլան» 8-2 հաւելով ջախջախեց վրացիներին ու աղաւակեց հաջորդ փուլի ուղեգիրը: Լեհերից չորս գլխի հեղինակ դարձավ Ֆրանկովսկին, 2 անգամ աչի ընկավ ժուրավակին:

Ալբանիայի չեմպիոն «Տիրանան» սեփական դաւեսում 2-3 հաւելով զիջեց հունգարական «Ֆերենցվարոսին»: Դաւեսի սերերը խաղը շահում էին 2-1 հաւելով, թեւ առաջինն էին գլխ քաղ թողել: Սակայն խաղալեռում թիմի համար իսկական ողբերգություն տեղի ունեցավ: 89-րդ ժամանակ նախադրեց գնդակն ուղարկեց սեփական դարձալ՝ հնարավորություն ընձեռելով հյուրերին վերականգնել հավասարակշռությունը, իսկ մեկ րոպէ անց Դուսեին խիտեց հարթակն գնդակը: Սլովենիայի «Նովա Գորիցան» էլ սեփական հարկի սակ 1-2 հաւելով զիջեց «Կոպենհագենին»:

Հայկական ակումբները մրցունակ չեն

Այսօր կկայանան ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկության որակավորման առաջին փուլի տասնութամյա հանդիպումները: Մրցատարեզ կմտնեն նաեւ Հայաստանի տասնվեցամյակ «Բանանցը», «Միկան» եւ «Շիրակ»: Դաւակն առեւելով անցյալի դաւել փորձը եւ առաջին հանդիպումներում մեր թիմերի ցուցադրած ցածրակ խաղն, անկեղծ ասած, չեն հավանում, որ նրանցից զոնե մեկը կարողանա ռեանսեի հասնել եւ հաղթանակել առաջին փուլի արգելի: Թեւեւ ավելի դյուրին կարող է թվալ «Բանանցի» խնդիրը, որն այսօր «Դանաբոլեսական» մարզադաւեսում հյուրընկալելու է ուկրաինական «Իլլիչեւեցին»: Վերջինիս մեր

ակումբը մարտնչել էր 0-2 հաւելով: Այդ խաղը կսկսվի ժամը 20-ին: Երեւանի ժամանակով ժամը 22-ին Տիրաւոլում կսկսվի տեղի համաճում թիմի եւ Գյումրու «Շիրակի» մրցալեռը: Գիտեցնեմք, որ Երևանում «Շիրակ» զիջել էր 1-2 հաւելով: Իսկ մեկ ժամ հետ Դուսգարիայում կսկսվի «Դոնվեդ»-«Միկա» տասնութամյա հանդիպումը: «Միկան» էլ Երևանում մարտնչել էր 0-1 հաւելով: Ըստ կցանկանայինք սխալվել մեր կանխատեսումներում, սակայն, ցավով, իրականությունն այս է: Այսօր հայկական ակումբները մրցունակ չեն եվրոպական աւարտեզում, որի հետեւանքը կրկին դաւել մարտնչություններն են:

Շորթը հաստատեց իր բարձր կարգը

Չինաստանում ավարտվեց 20 հաւար դուրս ընդհանուր մրցանակային հիմնադրամով շախմատի միջազգային մրցաւարը, որի 10 մասնակիցների թվում էր նաեւ Մեքսա Լոուիսյանը: Ինչպե՞ս եւ տղայակում էր, մրցաւարի հաղթող ծանաչվեց անգլիացի գրամայստեր Նայջլ Շորթը: Առաջին տեղը զբաղեւում համար Շորթին բավական էր ոչ-ոքի ավարտել մարտնչան Ջեյ Ջոնի հետ: Այդուրեւ էլ եղավ: Մրցակիցներն ընդամենը 17 քալ կատարեցին ու խաղաղ դաւել կնեցին: 23-րդ քալում ոչ-ոքի զրանցվեց Նի Դոուայի եւ Ջուի Զոնի մարտնչություն: Չորս քալ ավելի կատարեցին հաւարություն կնեւ Լոուիսյանն ու Յանգուստանը: Մյուս երկու մարտնչաներում համար տղայաւար ծավալվեց: Միակ հաղթանակն իր

օգտին զրանցեց Լոբյեն՝ մարտնչության մասնակցով Բու Ջայանգին: Այդ հաղթանակի շնորհիվ Լոբյեն զրակեց 3-րդ տեղը: Երկարատե տղայաւարից հետո 64-րդ քալում հաւարություն կնեցին ժանգ ժոնգն ու Դրեւելը: Այստիսով, լավագույն արդյունքի հասավ Շորթը (6,5 միավոր): 2-րդ տեղում Նի Դոուայն է (5,5), 3-րդում՝ Լոբյեն (5): 5 միավոր է վասակել նաեւ 4-րդ տեղը զբաղեցրած Դրեւելը, որին հաջորդում է Ջայանգին (4,5 միավոր): Լոուիսյանը 4 միավորով զբաղեցրեց 7-րդ տեղը: Նույնիսկ միավոր են վասակել նաեւ Ջեյ Ջոնին ու Յանգուստանը: Նրանցից կեն միավորով հետ մնաց ժանգ ժոնգը, իսկ Ջուի Զոնը 3 միավորով եզրափակեց արդյունակը:

Մորոզեիչն առաջ է անցնում

Բիլի մրցաւարի ավարտից երկու տար անց կարելու հաղթանակ տնեց Ալեքսանդր Մորոզեիչը: 8-րդ տարում նա ստիսակներով հաղթեց Կրիստան Հաւիլիանին, որը մինչ այդ 5 միավորով Մորոզեիչի հետ գլխավորում էր արդյունակը: Այստիսով, Մորոզեիչը հաղթելու լուր հայտնեց ներկայացրեց: 8-րդ տարն արդյունակեց էր: Մյուս երկու մարտնչաներում էլ կողմերից մեկը հաղթանակ տնեց: Բաւրոն մարտնչության մասնեց Մակեյեյին, իսկ Պելեյեյն անավելիության հասավ Պոնոմարյովի նկատմամբ: 8 տարից հետո միանձնյա առաջատար Մորոզեիչն է՝ 6 միավոր: 2-րդ տեղում Հաւիլիանն է (5), 3-րդ հորիզոնականը 4 միավորով զբաղեցրեց է Պելեյեյնը: 3,5-ական միավոր ունեն Պոնոմարյովն ու Բաւրոն, իսկ Մակեյեյը 2 միավորով եզրափակում է արդյունակը:

Ռեբրովը կխաղա «Վես Տեմոն»

Կիւեի «Դինամոյի» նախկին հարձակող Սեբեյ Ռեբրովը, որ վերջերս խզել էր տղայանագիրը «Տոսեմոն» հետ, հանդես կաւ Լոնդոնի մեկ այլ ակումբում՝ «Վես Տեմոն»։ 30-ամյա ֆուտբոլիստն իր շնորհակալությունն է հայտնել թիմի վեբտեւան Թեդի Շեփերդին, որի խորհրդով ակումբի ղեկավարությունը հրավիրեց ուկրաինացուն: Ռեբրովը խոստացել է ներդնել բոլոր ուժերը՝ «Վես Տեմոն» կրկին որեմիեր-լիգա վերադարձնելու համար:

Ուղեգրերը բաւալեցին լրացուցիչ մրցախաղում

Գործունդում եզրագիծը հասեց բաւալման մրցաւարի նախնական փուլը: 8 մասնակիցները բաւալեցին 2 խմբի, 2 քաղանով անցկացված մրցաւարի արդյունքներով որոշեցին կիսաեզրակալիս ուղեգրերի տեւերին: Եթե «Ա» խմբում ամեն ինչ մարտ էր, ապա «Բ» խմբում հարկ եղավ անցկացնել լրացուցիչ մրցախաղ:

«Ա» խմբում ժամկեցից շուտ ուղեգիրը նվաճած Անանդը ոչ-ոքի խաղալ Սվիդելի հետ: Այդ արդյունքը բավարար էր, որտեւզի Սվիդելին էլ արունակի տղայաւարը: Անանդը վասակեց 4 միավոր, Սվիդելը՝ 3,5: Նայդիչը հաղթեց Ռուբլովսկուն եւ վասակեց 2,5 միավոր, իսկ Ռուբլովսկին 2 միավորով «Ա» խմբում վերջին տեղում է:

Բավական հետաքրքրական իրաւորություններ ծավալվեցին «Բ»

Ֆեդերացիան դժգոհում է Արամովիչից

Անգլիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիան տասնասկում է նոր կանոնակարգ մեակել, որը կարգելի հավաքականի ֆուտբոլիստներին խոսուր մրցաւարի մասնակցության ընթացում բանակցություններ վարել ակումբների գործակալների հետ: Ֆեդերացիայի ներկայացուցիչները դժգոհ են հավաքականի ֆուտբոլիստներից եւ ակումբների ղեկավարներից, որոնք Եվրո-2004-ի օրերին զբաղված էին սրանաֆերային բանակցություններով: Ֆեդերացիան հասկալիս իր դժգոհությունն է հայտնել Ռոման Արամովիչից, որի մեմեբերներն ակտիւորեն բանակցում էին Սթիււեն Տեւրոյի հետ՝ «Չելսի» տեղափոխվելու տուր: Ըստ ֆեդերացիայի ներկայացուցիչների, այս ամենը խանգարեց Անգլիայի հավաքականի հաջող ելույթներին Եվրո-2004-ում: Նույնը վերաբերում է նաեւ Տեւրոյին, որն այդուրեւ էլ իր ունակությունները չկարողացավ լիւլին դրստել:

